

การตัดสินใจของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวดังกล่าวทำให้บรรยากาศโดยทั่วไปอึมครึม เกิดการไม่ลงรอยกัน และความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างบรรดาผู้ปกครองประเทศของไทย ฝ่ายชาตินิยมกล่าวหาพระองค์ว่าทรงอ่อนแอและต้องรับผิดชอบในการที่ราชอาณาจักรถูกเข่นดินแดนออกไปเพราะทรงพึ่งที่ปรึกษาชาวยุโรปมากเกินไป และยังเห็นด้วยว่าการสูญเสียดินแดนและทรัพย์สินของแผ่นดินน่าจะหลีกเลี่ยงได้เพราะการเตรียมการทางทหารก็พร้อมอยู่แล้ว

ปัญหาภายในของไทยที่สร้างความคับขันไม่แพ้การตัดสินใจอื่นๆ คือการที่จะแสวงหาเงินจำนวนมากนั้นมาชำระให้ทันเส้นตาย เพื่อชดเชยค่าเสียหายจำนวนมากมายมหาศาลในเวลาจำกัดภายใน ๔๘ ชั่วโมงเช่นนี้ เสนาบดีพระคลังมหาสมบัติถวายรายงานจำนวนเงินในท้องพระคลังหลวงให้ทรงทราบ แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับจำนวน ๓ ล้านฟรังก์ที่ถูกเรียกร้องตามใจชอบของฝรั่งเศสอยู่แน่นอน กระทั่งมีพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นผู้ใหญ่กราบทูลเตือนให้ทรง

เหรียญทองรูปนกของเม็กซิกันในอดีต

เหรียญทองรูปนก
ของเม็กซิกัน

ถึงเงินพระคลังข้างที่จากสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงเก็บสะสมไว้นาน “เงินแดง” สำหรับสำรองไว้ใช้ในเวลาบ้านเมืองเกิดฉุกเฉิน มีจำนวนมากถึงสามหมื่นชิ้น (๒,๔๐๐,๐๐๐ บาท) เป็นเหรียญทองรูปนกของเม็กซิกัน เพราะในครั้งนั้นใช้เป็นเงินตราต่างประเทศที่ซื้อขายสินค้าในเมืองไทยได้ มีอัตราแลกเปลี่ยนในเวลานั้นอยู่ที่ ๓ เหรียญนกมีค่าต่อเงินไทยประมาณ ๕ บาท และ ๔๘ เหรียญนกต่อเงินไทย ๑ ซึ่ง

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

“เงินแดง” ของพระองค์เป็นคลังเงินทุนสำรองก็คงจะได้ เนื่องจากทรงพระราชทานพระราชทรัพย์สำหรับใช้ในราชการแผ่นดิน มิได้พระราชทานให้เป็นประโยชน์แก่ผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ ซึ่งเมื่อพระราชทานแก่แผ่นดินแล้ว ก็คงเก็บไว้อย่างเดิมโดยที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ มิได้ทรงนำออกใช้เลยตลอดรัชกาลของพระองค์ โดยยอมให้ขุนนางกล่าวร้ายพระองค์ และเมื่อไม่มีเงินเบี้ยหวัดก็เลาะทองเบญจาทองออกจ่ายแทนเงินสดโดยไม่แตะต้องเงินก้อนนี้ พระคุณและพระเนตรอันกว้างไกลของพระเจ้าอยู่หัวทั้งสองพระองค์ทำให้เงินก้อนนี้ยังคงอยู่ตลอดมาจนกระทั่งได้นำออก “ไถ่บ้านไถ่เมือง” ช่วยรักษา “เอกราช” ของชาติไว้ได้ ช่วยกอบกู้บ้านเมืองไทยให้รอดพ้นจากการคุกคามและยึดครองของฝรั่งเศสในสมัยรัชกาลที่ ๕ เหตุการณ์ในครั้งนั้น ฝรั่งเศสตั้งเงื่อนไขไทยากลำบากขึ้นอีก เนื่องจากไม่ต้องการให้ไทยจ่ายค่าเสียหายเป็นธนบัตร แต่ต้องการเป็นเงินเหรียญ ทำให้ต้องเท “เงินแดง” ที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๓ ทรงเก็บไว้นานหมดสิ้น แม้กระนั้นก็ยังไม่เพียงพอกับจำนวนเงินที่ฝรั่งเศสเรียกร้อง เวลาผ่านไปจนถึงกำหนดเวลาเข้าทุกที่ พระองค์ต้องเร่งรีบหาเงินไถ่ถอนส่วนที่ยังขาดอยู่จำนวนไม่น้อยมาให้ทันเวลาให้ได้โดยด่วน และด้วยจิตสำนึกของคนไทยที่รักแผ่นดินและพร้อมจะเสียสละทุกอย่างช่วยบ้านเมืองเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ทำให้เจ้านายเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินต่างก็เทเงินถวายกันจนหมด ข้าราชการบริพารทั้งผู้หญิง ผู้ชาย และพระบรมวงศานุวงศ์ทั้งหลายได้เอาสร้อย เงินทอง เพชรนิลจินดาไปขายเพื่อรวบรวมให้ได้เงินจำนวนนี้มาได้

ทั้งนี้ทั้งกลางวันกลางคืนรวมเป็นน้ำหนักหลายตัน ในที่สุดก็สามารถไถ่บ้านเมืองคืนมาได้

ในหนังสือพิมพ์ฝรั่งเศส Le Monde Illustre ฉบับเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๘๙๓ (พ.ศ. ๒๔๓๖) ได้บันทึกเหตุการณ์ในครั้งนั้นไว้ดังนี้
“...ในที่สุด จันทบูร(ปัจจุบันคือจังหวัดจันทบุรี) ก็อยู่ในเงื้อมมือของพวกเขา ภายใต้การดูแลของปืนใหญ่ของเราและเรือดูแลของเราอย่างสง่างาม
ข้าหลวงใหญ่จากราชสำนักสยามถูกแต่งตั้งโดยตรงจากในหลวง ได้เดินทางจากกรุงเทพฯ มายังเราเพื่อให้ความร่วมมือ
และให้ความสะดวกในการส่งมอบจันทบูรให้อยู่ในอำนาจของเราอย่างไม่มีเงื่อนไขอีกต่อไป

กองกำลังอันสามารถของเรา ประกอบไปด้วยนายทหารฝรั่งเศส ๕๐ นาย ทหารญวน ๑๕๐ นาย และผู้เชี่ยวชาญทางปืนใหญ่อีก ๔-๕ นาย
ในที่สุดเราก็สามารถกุมอำนาจทั้งประเทศ ไว้ได้สำเร็จ ขณะนี้เรืออาลูแอตต์กำลังเปลี่ยนหน้าที่กับเรือดูแลของเรา เพื่อเดินทางกลับไซ่ง่อน(ฐานทัพฝรั่งเศสในระยะนั้น)
พวกเราทุกคนต่างปีติยินดีกับเงินค่าปรับสงครามที่ท่านเลอมิร เดอ วิลลิเออร์ ข้าหลวงใหญ่ของเราได้รับมาจากในหลวง บรรทุกออกมาด้วยเรือดูแล

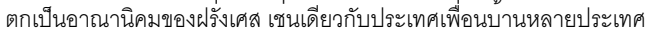

ภาพวาดในอดีต เล่าเหตุการณ์ถึงเรือฝรั่งเศสเข้ามาในแม่น้ำเจ้าพระยา
บริเวณพระบรมมหาราชวัง

สมเด็จพระศรีสวริทริรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า
หรือ สมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา พระบรมราชเทวี ทรงเป็นสมเด็จพระ
พระอัครมเหสีในรัชกาลที่ ๕ และทรงเป็นสมเด็จพระย่าของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ซึ่งใน
เหตุการณ์ครั้งนั้นทรงเป็นอีกพระองค์หนึ่งที่ร่วมบริจาคช่วยเหลือบ้าน
ไถ่เมือง

ตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส เช่นเดียวกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ

ตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส เช่นเดียวกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ